

آیین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران

ماده ۱. تعاریف

منظور از "سازمان"، در این آیین‌نامه، سازمان بورس و اوراق بهادار و منظور از "بورس" شرکت بورس اوراق بهادار تهران سهامی عام است.

"معاملات"، خرید یا فروش اوراق بهاداری است که در بورس پذیرفته شده است. هر معامله در صورتی قطعیت می‌یابد که به تایید "بورس" برسد.

"تابلوی بورس" تابلویی است که برای ارائه اطلاعات طبقه‌بندی شده اوراق بهادار به کار می‌رود از قبیل تابلوی اصلی و فرعی، تابلو اوراق مشارکت دولتی و تابلوی اوراق مشارکت شرکت‌ها.

"عرضه"، عبارت است از اعلام آمادگی برای فروش اوراق بهادار از طرف کارگزار فروشنده.

"تقاضا"، عبارت است از اعلام آمادگی برای خرید اوراق بهادار از طرف کارگزار خریدار.

"مشتری"، شخصی است که متقاضی خرید (یا فروش) اوراق بهادار است. "مشتری" می‌تواند نماینده قانونی خریدار یا فروشنده باشد.

"سفارش"، درخواست خرید و یا فروش اوراق بهادار است که توسط "مشتری" به کارگزار ارائه می‌شود.

"قیمت پیشنهادی"، نرخ است که برای هر واحد اوراق بهادار از طرف کارگزار وارد سامانه معاملات می‌شود.

"قیمت باز"، نرخ است که اختیار تعیین آن از طرف "مشتری" به کارگزار واگذار می‌شود.

"قیمت محدود"، نرخ است که حداکثر یا حداقل آن از طرف "مشتری" به کارگزار اعلام می‌شود.

"قیمت معین"، نرخ ثابتی است که توسط "مشتری" برای انجام معامله به کارگزار اعلام می‌شود.

"واحد پایه معاملاتی متعارف"، حداقل میزان اوراق بهادار در هر معامله است که توسط "بورس" تعیین می‌شود.

“واحد پایه معاملاتی نامتعارف،” میزان اوراق بهاداری که از واحد پایه معاملاتی متعارف کمتر است.

“قیمت آغازین،” قیمتی است که در شروع جلسه رسمی معاملاتی برای هر ورقه بهادار در تابلو بورس اعلام می‌شود.

“قیمت پایانی،” قیمت هر ورقه بهادار در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی بورس است که محاسبه و توسط “بورس” اعلام می‌شود.

“حجم مینا،” تعداد اوراق بهادار از یک نوع است که هر روز باید مورد دادوستد قرار گیرد تا کل درصد تغییر آن روز، در تعیین قیمت روز بعد ملاک باشد.

سهام شناور آزاد“ هر شرکت، بخشی از سهام آن شرکت است که دارندگان آن آماده عرضه و فروش آن سهام می‌باشند، و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند.

“دامنه نوسان قیمت،” پایین‌ترین تا بالاترین قیمتی است که در آن دامنه، طی یک یا چند جلسه رسمی معاملاتی بورس، قیمت می‌تواند نوسان داشته باشد.

“بستن نماد،” توقف معاملات هر یک از انواع اوراق بهادار طی دوره معین طبق دستورالعمل مربوطه می‌باشد.

“محدودیت حجمی،” حداکثر تعداد اوراق بهاداری است که در هر نماد معاملاتی طی هر سفارش در سامانه معاملات وارد می‌شود. این رقم مضرب صحیحی از “واحد پایه معاملاتی متعارف” است.

“سپرده‌گذاری،” عملیاتی است که طی آن اوراق بهاداری که در سامانه معاملات به ثبت رسیده است، قابلیت معامله پیدا می‌کند.

“تسویه و پایاپای،” مرحله پایانی انجام معامله است که طی آن مالکیت اوراق بهادار به خریدار و وجوه حاصل از معامله به فروشنده منتقل می‌شود.

“نماد معاملاتی،” شناسه‌ای است که برای هر یک از اوراق بهادار به صورت منحصر به فرد در سامانه معاملات تعریف شده است. این شناسه می‌تواند به صورت حروف، عدد و یا ترکیبی از هر دو باشد.

“کد معاملاتی،” شناسه “مشتری” جهت انجام معامله اوراق بهادار در سامانه معاملات است. این شناسه به صورت حروف، عدد، و یا ترکیبی از هر دو می‌باشد.

“کد معاملاتی گروهی،” شناسه ای است که برای ورود سفارش های خرید و یا فروش گروهی برای هر شرکت کارگزاری در سامانه معاملات تعریف شده است. این شناسه به صورت حروف، عدد، و یا ترکیبی از هر دو می باشد.

“سامانه معاملاتی،” سیستم رایانه ای است که دریافت سفارش های خرید و فروش، تطبیق سفارش ها و در نهایت انجام معاملات از طریق آن انجام می شود.

“ایستگاه معاملاتی،” پایانه معاملاتی کارگزار است که با سامانه معاملاتی بورس در ارتباط می باشد. هر “ایستگاه معاملاتی” با کدی مشخص می شود که به آن “کد ایستگاه معاملاتی” گویند. ایستگاه های معاملاتی هر کارگزار با کدهای جداگانه تعریف می شود.

“معامله بلوک،” معاملاتی است که در آن قواعد مربوط به محدودیت حجمی و محدودیت قیمتی رعایت نمی شود.

“معامله ترجیحی،” انتقال سهام شرکت های دولتی به کارکنان واحد ها به منظور اجرای برنامه های خصوصی سازی است که به نرخ معینی انجام می شود.

“معاملات اشخاص خارجی،” خرید و فروش اوراق بهادار اشخاص خارجی است که حسب مورد، پس از اخذ مجوز از مراجع ذیربط، اقدام به معامله اوراق بهادار می کنند.

“معاملات دوطرفه،” معاملاتی است که کارگزار هم زمان نقش کارگزار خریدار و فروشنده را برعهده دارد. “معاملات خوشه ای،” خرید یا فروش مجموعه ای از اوراق بهادار است که به طور یک جا معامله می شود. “معاملات چرخشی،” معاملاتی است که با تکمیل چرخه آن ظرف یک جلسه معاملاتی، وضعیت مالکیت طرفین معامله تغییری نمی کند.

“معاملات مشروط،” معاملاتی است که برای انجام و یا نحوه تسویه آن، شرایطی برابر مقررات “بورس” تعیین شده باشد.

“معاملات با اقربا،” خرید و فروش اوراق بهادار با همسر و اقربای درجه یک (طبقه اول نسبی طبق تعریف قانون مدنی) است.

“معاملات اعتباری،” معاملاتی است که درصدی از ثمن معامله از طریق بانک و یا مؤسسه مالی یا اعتباری تأمین مالی شده باشد.

“معاملات تجدید ساختار،” انتقال اوراق بهادار از طرف شرکت مادر به شرکت های تابعه با هدف تجدید ساختار است.

“معاملات عمده،” معاملاتی است که تعداد سهام مورد معامله از درصد معینی از کل سهام آن شرکت، یا حجم معاملات آن طی دوره معین، و یا حجم معاملات کل بازار طی مدت معین، بیشتر باشد.

“خرید گروهی،” خرید اوراق بهادار توسط کارگزار با کد معین، و تخصیص آن به مشتریان است.

“فروش گروهی،” فروش اوراق بهادار تجمیع شده تعدادی از مشتریان با کد معین کارگزار می باشد.

“انتقال قهری،” انتقال اوراق بهاداری است که با فوت دارنده آن به وراث قانونی وی صورت می گیرد.

“انتقال قانونی،” انتقال اوراق بهاداری است که به موجب قوانین خاص و یا با حکم دادگاه صالحه به شخص دیگری صورت می گیرد.

“شاخص،” نماگری است که تغییرات قیمت یا بازده یک یا مجموعه ای از اوراق بهادار را طی دوره زمانی مشخص نشان می دهد.

“پذیرش مضاعف،” پذیرش اوراق بهاداری است که علاوه بر “بورس” در بورس دیگری نیز پذیرفته شده باشد.

“بازارگردان،” کارگزار/معامله گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می پردازد.

“عرضه اولیه،” منظور نخستین عرضه اوراق بهادار شرکت، پس از پذیرش آن در بورس است.

“کارگزار معرف،” کارگزاری که در پذیرش اوراق بهادار نقش مشاور و کارشناس را برای عرضه اولیه بر عهده داشته باشد.

“کارگزار متعهد پذیرهنویسی،” کارگزاری است که در عرضه اولیه اوراق بهادار به بورس، هماهنگی برای تأمین مالی خرید بخشی از اوراق را که به فروش نمی رسد، به عمل آورده باشد.

“حراج،” سازوکاری برای دادوستد اوراق بهادار بر پایه انطباق سفارش های خرید و فروش مشتریان با در نظر گرفتن اولویت قیمت و زمان است.

“جلسه رسمی معاملاتی،” ساعاتی پیوسته از یک نشست کاری است که معاملات اوراق بهادار در این ساعات انجام می‌پذیرد. “بورس” می‌تواند در یک شبانه روز بیش از یک نشست رسمی معاملاتی داشته باشد.

تبصره: تعاریف و اصطلاحات دیگری که برحسب ضرورت های کار با سامانه کامپیوتر و یا پیاده‌سازی نرم‌افزارهای جدید مورد نیاز باشد، توسط هیئت مدیره “بورس” تعیین و اعلام می‌شود.

ماده ۲. ساعت و روزهای انجام معامله انواع اوراق بهادار در بورس، به استثنای روزهای تعطیل رسمی توسط هیئت‌مدیره “بورس” تعیین و اعلام می‌شود.

تبصره: تغییرات ساعت و روزهای انجام معامله حداقل ۱۵ روز قبل از انجام بایستی به اطلاع عموم برسد.

ماده ۳. معاملات بورس، مگر در مواردی که در این آیین‌نامه آمده است، به طریقه حراج انجام می‌شود. کارگزاران پیشنهاد های خریدوفروش خود را با توجه به سفارش های خریداران و فروشندگان، تعداد اوراق بهادار و قیمت آنها را در سامانه معاملاتی وارد خواهند نمود.

ماده ۴. معاملات بورس با رعایت اولویت قیمت و زمان ورود سفارش به سامانه معاملاتی انجام می‌شود. جزئیات نحوه انجام معاملات در “دستورالعمل نحوه انجام معاملات” خواهد آمد.

ماده ۵. حدود و شیوه عملیات کارگزاران در خریدوفروش اوراق بهادار تابع “دستورالعمل نحوه انجام معاملات” خواهد بود.

ماده ۶. هیئت‌مدیره “بورس” می‌تواند در مواردی که نوسان غیرعادی در قیمت پیشنهادی یا معاملاتی* اوراق بهادار در هر جلسه مشاهده کند، از انجام معامله جلوگیری نماید. چگونگی انجام کار در دستورالعمل “توقف معاملات” خواهد آمد. هیئت مدیره بورس می‌تواند اختیارات موضوع این ماده را به مدیرعامل تفویض نماید.

تبصره: در صورتی که کارگزار خریدار یا فروشنده نسبت به تصمیم جلوگیری از انجام معامله براساس این ماده معترض باشد، باید اعتراض خود را با ذکر دلایل، برای رسیدگی و تعیین تکلیف، به “سازمان” تسلیم نماید. رسیدگی به این اعتراض ظرف ۴۸ ساعت، به عمل می‌آید.

ماده ۷. شرایط و چگونگی عرضه اولیه اوراق بهادار تابع دستورالعمل “عرضه اولیه اوراق بهادار” خواهد بود.

ماده ۸. انواع معاملات اوراق بهادار، شرایط معامله، میزان اطلاعاتی که در زمان معامله می‌باید انتشار یابد، مراحل انجام سفارش خرید و فروش، و سایر شرایط انجام معامله در “دستورالعمل نحوه انجام معاملات” خواهد آمد. تسویه وجوه و پایاپای اوراق بهادار و شرایط تسویه خارج از اتاق پایاپای، بر طبق “دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای” انجام خواهد شد.

ماده ۹. معاملات بورس باید در شرایط رقابتی و همواره به صورت حراج انجام شود. در صورتی که انجام معامله‌ای به صورت حراج ممکن نباشد، این معاملات با مصوبه شورای بورس خارج از جلسه رسمی معاملات قابل انجام است.

ماده ۱۰. در مواردی که کارگزاری برای اوراق بهادار خاصی به‌عنوان “کارگزار معرف” یا “کارگزار متعهد پذیرهنویسی”، عمل کند، برطبق دستورالعمل “عرضه اولیه اوراق بهادار” حق تقدمی برای وی در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۱۱. وجوه مربوط به سهام معامله‌شده در بورس همراه با وکالت‌نامه فروش سهام و اصل سهام باید حداکثر تا ۷۲ ساعت از تاریخ معامله بین کارگزاران خریدار و فروشنده ردوبدل گردد. کارگزار فروشنده، موظف است تشریفات مربوط به انتقال سهام معامله شده را ظرف ۷۲ ساعت (سه جلسه معاملاتی) از تاریخ معامله انجام داده و سهام را تحویل خریدار نماید. در صورتی که علل یا توافقی دیگر در مورد تحویل بعد از مهلت‌های تعیین شده، وجود داشته باشد، مراتب باید حداکثر تا پایان نشست رسمی معاملاتی مربوط کتباً به اطلاع مدیرعامل “بورس” برسد. در هر صورت، معامله انجام شده، قطعی به شمار می‌رود. ساعات تسویه و یا مدت زمان مربوط به انتقال سهام، براساس “دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای” انجام خواهد شد.

ماده ۱۱ مکرر (۱).^۱ کلیه معاملات عمده ای که فروشنده برای انجام معامله با شرایط اعلام آمادگی نماید، صرفاً با موافقت مدیرعامل انجام می‌شود. بورس تسهیلات لازم را با رعایت موارد زیر توسط کارگزاران برای انتقال سهام فراهم می‌آورد:

۱ - کارگزار فروشنده، مکلف است شرایط فروشنده را منطبق با مقررات بورس و براساس دستورالعمل معاملات دریافت و به بورس اعلام نماید.

^۱ ماده ۱۱ مکرر ۱ و ۲ مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۲۴ شورای عالی بورس و اوراق بهادار است.

۲ - کارگزار فروشنده، پس از مشخص شدن برنده رقابت، مکلف است سند تسویه خارج از پایاپای حصه غیرنقدی را که پس از تأمین شرایط اعلامی معامله از سوی خریدار به امضای طرفین معامله (خریدار و فروشنده) رسیده است به بورس تسلیم نماید. قطعیت معامله منوط به پرداخت حصه نقدی از سوی خریدار و ارائه سند تسویه خارج از پایاپای، مطابق مقررات می‌باشد. مهلت رایه سند تسویه خارج از پایاپای و قطعیت معامله حداکثر ۹ روز کاری بعد از مشخص شدن برنده رقابت می‌باشد.

در صورت عرضه سهام جهت انجام معامله عمده از سوی سازمان خصوصی‌سازی، افزایش مهلت تسویه حصه نقدی و رایه سند تسویه خارج از پایاپای از ۹ روز کاری به ۳۰ روز کاری به درخواست آن سازمان و موافقت وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی به عنوان رئیس شورای عالی بورس و اوراق بهادار امکان‌پذیر می‌باشد.^۲

خاتمه مهلت، آخرین ساعت کاری روز نهم یا سی‌ام حسب مورد خواهد بود. ساعت کاری در ایام ماه مبارک رمضان از ساعت ۸ صبح تا ۳ بعدازظهر و سایر ایام از ساعت ۸ صبح تا ۴ بعدازظهر می‌باشد.^۳

۳- خریدار مکلف است از طریق کارگزار خود حداکثر تا پایان مهلت های مقرر در بند (۲) این ماده نسبت به تسویه حصه نقدی معامله از طریق اتاق پایاپای اقدام نماید.

۴- در صورتی که حصه نقدی مطابق با شرایط اطلاعیه عرضه توسط کارگزار خریدار به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در موعد مقرر واریز نشود معامله محقق نشده و سهام موضوع اطلاعیه عرضه در مالکیت فروشنده باقی خواهد ماند. در این صورت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی کلیه کارمزدهای متعلقه را از محل ۳ درصد واریزی خریدار کسر و مابقی آن را به عنوان وجه الضمان ناشی از عدم انجام تعهدات خریدار به حساب کارگزار فروشنده جهت پرداخت آن به فروشنده واریز می‌نماید.

تبصره- وجوه مازاد بر ۳ درصد واریزی از سوی خریدار به کارگزار وی مسترد خواهد شد.

۵- به محض درج اطلاعیه عرضه سهام توسط بورس، سهام موضوع معامله به کد مخصوص که برای انجام معاملات عمده در نظر گرفته می‌شود انتقال می‌یابد و فروشنده و کارگزار فروشنده نمی‌توانند بدون موافقت بورس از عرضه سهام خودداری نمایند.

^۱ مصوبه ۸۵/۷/۲۴ شورای عالی بورس

^۲ مصوبه ۸۵/۷/۱۰ شورای عالی بورس

۶- در صورتی که خریدار مطابق مقررات، برنده رقابت بوده و شرایط قطعیت معامله مندرج در اطلاعیه عرضه را فراهم نماید، فروشنده مکلف به امضای سند تسویه خارج از پایاپای و ارائه آن به کارگزار خود می‌باشد. در غیر این صورت فروشنده مکلف است علاوه بر کارمزد های معامله، به برنده رقابت که به موجب دستورالعمل اجرایی این مقررات نسبت به واریز وجه یا رایه ضمانت‌نامه اقدام کرده است از قرار هر ماه ۲ درصد خسارت، معادل مبلغ واریزی یا ارزش ضمانت‌نامه بانکی برای مدتی که وجه واریزی در حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی متوقف بوده یا ضمانت‌نامه بانکی معتبر در اختیار آن شرکت بوده است پرداخت نماید. انتقال سهام از کد مخصوص به کد مالکیت فروشنده منوط به پرداخت خسارت مندرج در این بند خواهد بود.

۷- فروشنده مجاز است حداکثر تا پنج درصد از حصة نقدی را در خارج از مهلت های مقرر در بند (۲) این ماده دریافت نماید. در این صورت حصة مزبور نیز غیرنقدی تلقی خواهد شد و همزمان با رایه سند تسویه خارج از پایاپای، آن بخش نیز خارج از پایاپای تسویه شده و معامله قطعی می‌گردد. در صورت عدم توافق خریدار و فروشنده به شرح فوق، حصة نقدی باید به ترتیب مندرج در بند (۳) این ماده از طریق اتاق پایاپای تسویه شود.

۸- در صورت عدم امضای سند تسویه خارج از پایاپای از سوی خریدار یا فروشنده یا عدم رایه آن به بورس معامله محقق نشده و به اختلاف طرفین براساس ترتیبات مقرر در ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران رسیدگی خواهد شد. متخلف علاوه بر پرداخت خسارت طرف مقابل مکلف است کلیه کارمزد های معامله را به ذینفع آن پرداخت نماید. مبنای محاسبه خسارت قابل پرداخت حسب مورد براساس مفاد بند (۴) یا بند (۶) این ماده خواهد بود.

۹- در صورتی که معامله به هر دلیل محقق نشود حصة نقدی واریزی از سوی خریدار (غیر از ۳٪ از قیمت پایه جهت شرکت در رقابت) به کارگزار خریدار مسترد خواهد شد.

ماده ۱۱ مکرر (۲) کارگزار خریدار برای توزیع گسترده اوراق بهادار با موافقت مدیرعامل بورس می‌تواند از مهلت حداکثر ۳ روز کاری برای تخصیص و رایه فهرست نهایی خریداران استفاده نماید.

ماده ۱۲. وجوه مربوط به معامله‌های اوراق مشارکت باید حداکثر ظرف ۲۴ ساعت از تاریخ معامله، واريز شود. در صورتی که وجوه اوراق مشارکت پس از ۲۴ ساعت پرداخت نشود، کارگزار فروشنده می‌تواند درخواست ابطال معامله یا اخذ جریمه هر روزی که وجه دیرتر پرداخته می‌شود، اقدام نماید. در هر صورت، کارگزار خریدار نمی‌تواند تقاضای ابطال معامله انجام شده را نماید و موظف به پرداخت خسارت به کارگزار فروشنده، است. جزییات پایاپای و تسویه اوراق مشارکت براساس مفاد “دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه، و پایاپای” خواهد بود.

ماده ۱۳. نحوه تکمیل اسناد مربوط به معاملات و تحویل آن‌ها به “بورس” و نیز نحوه تسویه وجه طبق دو دستورالعمل “نحوه انجام معاملات” و “سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای” انجام می‌شود.

ماده ۱۴. دستورالعمل‌های خرید یا فروش اوراق مشارکت بانک مرکزی و دولت بدون توجه به محدودیت‌های مقرر در آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های بورس در “بورس” قابل معامله خواهد بود.

ماده ۱۵. انجام معاملات قهری، قانونی، اشخاص خارجی، گروهی، خوشه‌ای، مشروط، با اقربا، اعتباری، تجدید ساختار و ترجیحی طبق دستورالعمل‌های “نحوه انجام معاملات” و “سپرده‌گذاری، تسویه، و پایاپای” انجام خواهد شد.

ماده ۱۶. کارگزاران موظفاند از انجام معاملات چرخشی اجتناب کنند، و در صورتی که سهواً این نوع معاملات را انجام داده، و بعداً به ماهیت معامله پی بردند، مراتب را بلافاصله به مدیرعامل “بورس” اطلاع دهند. جزییات مربوطه در “دستورالعمل نحوه انجام معاملات” خواهد آمد.

ماده ۱۷. در مواقعی که اعلام خرید کارگزاران یا قطعیت معامله مورد تردید باشد، رأی مدیرعامل “بورس” یا نماینده وی قطعی و لازم‌الاتباع می‌باشد.

ماده ۱۸. معاملات عمده براساس “دستورالعمل معاملات عمده” انجام می‌شود.

ماده ۱۹. نحوه و چگونگی وثیقه‌گذاری اوراق بهادار بر طبق “دستورالعمل توثیق اوراق بهادار” انجام می‌شود.

ماده ۲۰. “بورس” موظف به رعایت قوانین پولی و بانکی، مصوبات بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار در مورد “معاملات اعتباری” و ابلاغ این مصوبات و مصوبات “شورا”، “سازمان” و هیئت‌مدیره بورس به کارگزاران است.

ماده ۲۱. پذیرش اشتباهات سهوی کارگزاران در مورد معاملات تا حدی مجاز است که در دستورالعمل “توقف معاملات” تعیین شده است.

ماده ۲۲. کارگزاران موظفاند ضمن رعایت سفارش مشتریان از فرم‌هایی برای پذیرش سفارش‌های خرید و فروش مشتریان استفاده کنند که از طرف “بورس” طراحی شده است.

سفارشی که به صورت غیرحضوری از طریق تلفن، فاکس، و یا به شکل الکترونیک به کارگزار داده می‌شود، باید به نحوی انجام شود که در دستورالعمل “نحوه انجام معاملات” تصریح شده است.

ماده ۲۳. نحوه ادامه معاملات ناتمام اوراق بهادار در نشست معاملاتی بعدی، بر طبق “دستورالعمل نحوه انجام معاملات” انجام می‌شود.

ماده ۲۴. بازکردن و بستن نمادهای معاملاتی و صدور مجوز توقف نماد براساس “دستورالعمل توقف نمادها” انجام خواهد شد.

ماده ۲۵. “بورس” موظف است اطلاعات لازم از جمله قیمت آغازین و پایانی، شاخص و میزان سهم شناور آزاد را برای تحلیل بازار و انجام معاملات عادلانه و مبتنی بر عرضه و تقاضا به نحو مقتضی در اختیار بازار قرار دهد.

ماده ۲۶. نحوه انجام معاملات اوراق بهادار مختلف از جمله سهام، حق تقدم سهام، اوراق مشارکت، سبد سهام، و هر نوع اوراق بهاداری که در بورس پذیرش می‌شوند، براساس “دستورالعمل نحوه انجام معاملات” خواهد بود.

ماده ۲۷. میزان کارمزد دریافتی کارگزاران از هر طرف معامله به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

در معاملات سهام هر یک از طرفین معامله کارمزدی از قرار ۴ در هزار مبلغ معامله به کارگزاری که

معامله را از طرف آنها انجام داده پرداخت خواهد کرد. در معاملات اوراق مشارکت هر یک از طرفین

کارمزدی از قرار ۰,۷۵ در هزار مبلغ معامله به کارگزار مربوط پرداخت خواهد کرد.

تبصره: حداقل کارمزد معاملات ۱۵,۰۰۰ ریال است. حداکثر کارمزد کارگزاران در یک معامله ۱۰۰

میلیون ریال است. در معاملات اوراق مشارکت حداقل مبلغ کارمزد کارگزاران ۲۰,۰۰۰ ریال و حداکثر آن

۳۰ میلیون ریال است.^۴

ماده ۲۸. به منظور انجام پروژه‌های گسترش بورس به میزان ۰/۳ درصد از ارزش معامله سهام که ۰/۱۵ درصد آن را خریدار

و ۰/۱۵ درصد آن را فروشنده پرداخت می‌کند، توسط سازمان وصول و مستقیماً به حساب بانکی خاصی به نام سازمان

کارگزاران بورس واریز می‌شود. این وجوه منحصراً با تصویب شورای بورس به مصرف طرح‌ها و پروژه‌های توسعه بورس خواهد

رسید. هرگونه دخل و تصرف در موجودی حساب بانکی مذکور توسط سازمان، بدون تصویب شورای بورس ممنوع می‌باشد.

درصد یاد شده از معاملات اوراق مشارکت دریافت نخواهد شد. در مورد سایر ابزارهای مورد معامله در بورس، در هر مورد

موضوع در آیین‌نامه اوراق بهادار یاد شده خواهد آمد.

تبصره: حداکثر کارمزد موضوع این ماده در هر معامله ۵۰۰ میلیون ریال می‌باشد که از هر یک از طرفین

معامله دریافت می‌شود.

^۴ کارمزد معاملات اوراق مشارکت مصوب ۸۴/۰۵/۰۱ شورای بورس

ماده ۲۹. کارگزاران مکلفاند دفاتر سفارش های دریافتی خود را مطابق دستورالعمل های مربوطه ثبت و از فرم هایی که سازمان مقرر می دارد استفاده کنند. مسؤولیت حفظ فرم های سفارش مکتوب و الکترونیک و اطمینان از صحت سفارش های انجام شده با کارگزاران است.

ماده ۳۰. کارگزاران مکلفاند تمام وجوهی را که از مشتریان خود برای انجام معامله دریافت می دارند، در پایان هر روز در حساب جاری مخصوصی که نزد یکی از بانک ها و تحت عنوان "حساب جاری معاملاتی کارگزاری" به نام خود باز می کنند، منظور نمایند. در برگه مخصوصی که سازمان برای منظور نمودن وجه تهیه می کند، باید ذکر شود که وجوه مزبور بابت فروش یا خرید چه تعداد سهام یا اوراق مشارکت متعلق به فروشنده یا خریدار (با ذکر نام و مشخصات فروشنده یا خریدار) می باشد. کارگزاران مجاز نیستند به هیچ وجه وجوه مشتری را برای مدتی خارج از زمان تعیین شده در دستورالعمل نزد خود نگاه دارند، و یا هرگز از محل وجوه آنها، برای سایر مشتریان و یا کارگزاری خود، معامله ای انجام دهند. جزییات امر در آیین نامه "نحوه نگهداری وجوه مشتریان" خواهد آمد.

ماده ۳۱. کارگزاران و نمایندگان آنها که در امور مربوط به خرید و فروش سهام فعالیت دارند می توانند تا میزان نصاب های مندرج در زیر برای خود و افراد تحت تکفل خود، سهام به قیمت تابلو خریداری نمایند:

الف) اعضای حقیقی و نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیئت مدیره و مدیرعامل و کارکنان شرکت های

کارگزاری جمعاً تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال (به قیمت خرید).

ب) شرکت های کارگزاری تا سقف صد درصد سرمایه ثبت و پرداخت شده و یا هفتاد درصد ارزش ویژه

حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری هر کدام که کمتر باشد.

تبصره: کارگزاران عبارت اند از مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره شرکت های کارگزاری و نمایندگان

کارگزاران عبارت اند از دارندگان گواهی های حرفه ای که در بورس فعالیت می کنند.

ماده ۳۲. درمورد انتقال سهام به مدیران و کارکنان واحدها، انتقال براساس مصوبه "انتقال سهام به کارکنان شرکت های پذیرفته شده در بورس" انجام خواهد شد.

ماده ۳۳. تسویه معاملات در خارج از اتاق پایاپای و سیستم تسویه بورس فقط محدود به مواردی است که در "دستورالعمل سپرده گذاری، تسویه، و پایاپای" می آید.

ماده ۳۴. کارگزاران موظفاند مفاد این آیین نامه را رعایت و اجرا نمایند. در صورت عدم رعایت آن مشمول مقررات پیش بینی شده مربوطه خواهند شد.

ماده ۳۵. دستورالعمل های اجرایی این آیین نامه پس از تصویب هیئت مدیره "سازمان" و ابلاغ آن معتبر و لازم الاجراست. توضیح: مواد ۲۷ و ۲۸ تا تصویب کارمزدهای جدید به قوت خود باقی خواهد بود.

الحاقی:

(مصوبه ۸۳/۶/۳۰ شورای بورس)

با انجام برخی از معاملات در خارج از وقت قانونی به شرح ذیل موافقت می نماید:

سهامی که به موجب قرارداد های منعقد شده ما بین ارگان های دولتی (مانند سازمان صنایع ملی ایران) و اشخاص حقوقی و حقیقی که بنابر رای حکم تعیین شده توسط ریاست جمهوری یا هیئت وزیران و تنفیذ ریاست جمهوری می باید انتقال یابد، به قیمت توافق شده انجام شود.

سهامی که به موجب مقررات قانونی به منظور تأدیه دیون دولت به سازمان تامین اجتماعی، سازمان بازنشستگی و غیره منتقل می شود، به قیمت تعیین شده یا قیمت تابلوی بورس انتقال یابد.

سهامی که به سرمایه گذاری مربوط است که به تصویب سازمان سرمایه گذاری خارجی رسیده است و از طریق آن مصوبه سهامداران خارجی اجازه یافته اند به قیمت تعیین شده در مصوبه آن سازمان سهام را خریداری نمایند.